

Az apátkolosi temetőkápolna

2009 július 21. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Nagytopolcsány (Topolcany) várostól 15 kilométerre, a Nyitra felső szakaszának egyik keleti mellékvölgyében három Kolos nevű falucska olvadt egybe az évszázadok alatt. A település mai neve – Klizske Hradiste – régi várat is jelez a közelben; bizony, könnyen lehet, hogy az 1000 óta lakott, a középkorban vasbányáiról is híres településeket egykor erdő vigyázta valamelyik magaslaton, mint számtalan más helyen a történelmi Felvidéken. De várnak ma már nyomát sem látni a sűrű erdő tájon. Ahogyan elpusztult az a Szent Benedek-rendi apátság is, amelyet a hagyomány szerint még I. (Szent) László királyunk uralkodása (1077– 1095) idején alapítottak a közeli, 829 méter magas Tribecs-hegy északi lábánál. E bencés kolostor építését 1230 körülre teszi a rendtörténeti kútfő, 1329-ben renoválását is említik. A XIV. században a nagy hatalmú Podmaniczkyak kaparintották meg. 1562-ben a nagyszombati klarissza apácák révén került vissza egyházi tulajdonba, 1615-től pedig a ferences harmadrend pozsonyi nővérei birtokolták. 1782-ben II. József (1780–90) ötven német ajkú családot telepített a szomszédos kis falvakba, ezeknek az – idővel nyelvet váltott – iparosoknak a leszármazottai Apátkolos mai szlovák lakói.

A legszélső falurész fölött, a temetőben találjuk a román kori templomot. Faragott és törtékő épült, tetőzetét cseréptető borítja. Titulusa: Szent Mihály. Eredetileg a település plébániatemploma volt a kicsiny, alig tizenkét méter hosszú, mégis nemesen szép arányú épület, csak az újkorban lett a halottak falujának csendes kápolnája. A keletelt hosszirányú, hatszor négy méteres belméretű hajóhoz apró, félköríves szentély csatlakozik, az abszisz tengelyében, valamint a hajó déli oldalán román stílusú tölcserablakok nyílnak. A nyugati homlokfal déli felén lévő kapun át léphetünk be a templomba, mellette magasodik az a torony, amelyik a teljes Kárpát-medence történeti építészetében páratlan.

E minden bizonnyal a XII. század végén keletkezett falusi templom harangtornya ugyanis henger formájú, márpedig kerek templomtornyot nemhogy a középkori magyar területeken, de még a közvetlen szomszédságunkban sem ismerünk! Legközelebb a Prágától északra lévő, Moldva menti Ríp-hegyen, a sziléziai Strzelinóban és az itáliai Ravennában épültek ilyenek a XI–XIII. században; távolabbról Örményországból és Britanniából ismerünk rá példákat. A kör alapra szerkesztett apátkolosi torony a hajó belsejéből induló csigalépcső fogja közre köpenyszerűen. Kúpos sisakja nem eredeti, mivel az 1800-as évek elejétől elhanyagolt épületet 1936-ban alaposan meg kellett újítani. Ekkor készült a fedélszékkal és tetőhéjazattal együtt, de közel hét évtized múltán már hozzáöregedett a hét évszázados falakhoz.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló